

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

Pravilnost financiranja referendumske kampanje
stranke Liberalna demokracija Slovenije
za referendum o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Pravilnost financiranja referendumске kampanje
stranke Liberalna demokracija Slovenije
za referendum o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija

Računsko sodišče je izvedlo revizijo pravilnosti financiranja referendumske kampanje stranke Liberalna demokracija Slovenije za zakonodajni referendum o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji ter izrek mnenja o pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za referendumsko kampanjo.

Računsko sodišče je stranki Liberalna demokracija Slovenije *zavrnilo mnenje* o pravilnosti v poročilu izkazanih zneskov. Stranka Liberalna demokracija Slovenije ni zaprla posebnega računa za referendumsko kampanjo. V poročilu navedeni zneski zbranih sredstev niso dokončni, zato obstaja tveganje, da bodo pomembno drugačni, ko bo zbrala potrebna sredstva za poplačilo obveznosti. Prav tako obstaja tveganje, da v poročilu niso izkazani vsi nastali stroški referendumske kampanje.

Računsko sodišče je izreklo stranki Liberalna demokracija Slovenije *negativno mnenje* o pravilnosti zbiranja in porabe sredstev. Stranka Liberalna demokracija Slovenije v roku za zaprtje posebnega računa na njem ni zbrala sredstev za referendumsko kampanjo, s tega posebnega računa tudi ni poravnala stroškov referendumske kampanje.

KAZALO

1. Uvod	7
1.1 PREDSTAVITEV ORGANIZATORJA REFERENDUMSKE KAMPANJE.....	7
1.2 PREDSTAVITEV REVIZIJE	8
1.2.1 Zbrana sredstva.....	8
1.2.2 Porabljena sredstva.....	9
2. UGOTOVITVE	10
2.1 PRAVILNOST IZKAZANIH ZNESKOV V POROČILU O REFERENDUMSKI KAMPANJI.....	12
2.1.1 Pravilnost izkazanih zbranih sredstev	12
2.1.2 Pravilnost izkazanih porabljenih sredstev.....	12
2.2 PRAVILNOST ZBIRANJA IN PORABE SREDSTEV ZA REFERENDUMSKO KAMPANJO.....	12
2.2.1 Pravilnost zbiranja sredstev.....	12
2.2.2 Pravilnost porabe sredstev	12
3. MNENJE	13
3.1 MNENJE O PRAVILNOSTI IZKAZANIH ZNESKOV V POROČILU O REFERENDUMSKI KAMPANJI	13
3.2 MNENJE O PRAVILNOSTI ZBIRANJA IN PORABE SREDSTEV ZA REFERENDUMSKO KAMPANJO	13

1. UVOD

Revizijo pravilnosti financiranja referendumske kampanje stranke Liberalna demokracija Slovenije za zakonodajni referendum o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija¹ (v nadaljevanju: referendum o zakonu o RTVS-2) v letu 2010 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču² (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Zakona o volilni in referendumski kampanji³ (v nadaljevanju: ZVRK). Sklep o izvedbi revizije je bil izdan 3. 5. 2011.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji ter mnenje o pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za referendumsko kampanjo.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji ter pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za referendumsko kampanjo. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačnih navedb v poročilu o referendumski kampanji zaradi napake ali prevare in tveganj za nastanek nepravilnosti. Revizijo smo načrtovali tako, da bi si pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Predstavitev organizatorja referendumske kampanje

Organizator referendumske kampanje je v skladu z drugim odstavkom 3. člena ZVRK odgovoren za zakonitost izvajanja referendumske kampanje. Organizator referendumske kampanje za referendum o zakonu o RTVS-2 – referendum je potekal 12. 12. 2010 –, je bila stranka Liberalna demokracija Slovenije, Slovenska cesta 29, Ljubljana (v nadaljevanju: stranka LDS).

Organizator referendumske kampanje mora najkasneje 25 dni pred dnem glasovanja na referendumu odpreti poseben transakcijski račun za referendumsko kampanjo⁵ (v nadaljevanju: posebni račun). Vsa finančna sredstva, ki jih organizator sam nameni ali dobi od drugih pravnih ali fizičnih oseb za financiranje referendumske kampanje, mora zbrati na posebnem računu. Vse stroške referendumske kampanje mora poravnati izključno s tega računa, ki ga mora zapreti najkasneje v štirih mesecih po dnevu glasovanja⁶.

¹ Odlok o razpisu zakonodajnega referenduma o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-2), Uradni list RS, št. 87/10.

² Uradni list RS, št. 11/01.

³ Uradni list RS, št. 41/07.

⁴ Uradni list RS, št. 41/01.

⁵ Prvi odstavek 16. člena ZVRK (najkasneje do 17. 11. 2010).

⁶ Prvi odstavek 16. člena ZVRK (najkasneje do 12. 4. 2011).

Stranka LDS je posebni račun št. SI56 6100 0000 2338 629 odprla pravočasno, 11. 11. 2010 pri Delavski hranilnici, d. d., Ljubljana, a ga ni zaprla.

Najkasneje v petnajstih dneh po zaprtju posebnega transakcijskega računa je organizator referendumske kampanje dolžan predložiti državnemu zboru in računskemu sodišču poročilo o financiranju kampanje.

Odgovorna oseba stranke LDS je bil Uroš Petohleb.

1.2 Predstavitev revizije

Predmet revizije je poročilo o referendumski kampanji za referendum o zakonu o RTVS-2 v letu 2010. Referendum je bil 12. 12. 2010.

Cilj revizije pravilnosti financiranja referendumske kampanje za referendum o zakonu o RTVS-2 je bil izrek mnenja o:

- pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji in
- pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za referendumsko kampanjo.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v obsegu, ki ga določa prvi odstavek 30. člena ZVRK in ki daje razumno zagotovilo za presojo pravilnosti financiranja referendumske kampanje. Pri obsegu preverjanja smo upoštevali določila ZVRK, zato smo preizkusili:

- višino zbranih in porabljenih sredstev za referendumsko kampanjo,
- ali je organizator pridobil in uporabil sredstva za referendumsko kampanjo v skladu z ZVRK ter
- ali so podatki, ki jih je organizator navedel v poročilu o referendumski kampanji, ki ga določa ZVRK, točni.

1.2.1 Zbrana sredstva

Zbrana sredstva za referendumsko kampanjo so v skladu z ZVRK in Zakonom o političnih strankah⁷ (v nadaljevanju: ZPolS) vsi prispevki, zbrani na posebnem računu, in vsi popusti ali oprostitve plačil, ki so jih organizatorju odobrili izvajalci storitev oziroma prodajalci izdelkov.

Referendumska kampanja se lahko financira s prispevki zasebnikov, pravnih in fizičnih oseb, ki pa ne smejo presegati desetkratne povprečne mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji za preteklo leto⁸. Državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, pravne osebe javnega prava, humanitarne organizacije, verske skupnosti, javna podjetja, kot jih določa zakon, ki ureja preglednost finančnih odnosov, gospodarske družbe, v katerih ima država ali samoupravna lokalna skupnost več kot 25-odstotni delež v kapitalu, in družbe, v katerih imajo te družbe večinski delež, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja gospodarske družbe, ne smejo financirati referendumske kampanje⁹. Organizator referendumske kampanje ne sme pridobiti sredstev za referendumsko kampanjo iz prispevkov tujih zasebnikov, fizičnih in pravnih

⁷ Uradni list RS, št. 100/05-UPB1, 103/07.

⁸ Tretji odstavek 22. člena ZPolS.

⁹ 25. člen ZPolS v povezavi s 14. členom ZVRK.

oseb, iz prihodkov od premoženja stranke iz tujine, iz volil in daril iz tujine. Prepovedano je tudi vsakršno pridobivanje sredstev ali opravljanje storitev za stranko iz tujine¹⁰.

Pri preverjanju pravilnosti izkazovanja zbranih sredstev in pravilnosti zbiranja sredstev za referendumsko kampanjo smo pregledali prispevke glede na vire in višino sredstev, obračunane popuste in oprostitve plačil, obstoj zbranih prispevkov, točnost in popolnost izkazanih prispevkov ter skladnost zbranih sredstev z določili ZVRK in ZPolS.

1.2.2 Porabljena sredstva

Porabljena sredstva za referendumsko kampanjo so vsi stroški referendumske kampanje, vključno z danimi popusti ali oprostitvami plačil, ki jih odobrijo izvajalci storitev oziroma prodajalci izdelkov.

Stroški referendumske kampanje so glede na določila ZVRK opredeljeni po namenu, času in vrsti. Namen je določen z zakonsko opredelitvijo referendumske kampanje¹¹. To so oglaševalske vsebine in druge oblike propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na referendumu.

Stroški so časovno vezani na obdobje referendumske kampanje, ki se lahko začne najprej 30 dni pred dnem glasovanja, končati pa se mora najkasneje 24 ur pred dnem glasovanja¹². Referendumska kampanja se je začela 12. 11. 2010, končala pa 10. 12. 2010 ob 24.00 uri.

Med stroške referendumske kampanje¹³, ki so potrebni za izvedbo referenduma, ZVRK uvršča:

- stroške oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov,
- stroške oblikovanja in objavljanja predreferendumskih oglaševalskih vsebin v medijih,
- stroške organizacije in izvedbe predreferendumskih shodov,
- stroške oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja referendumskega materiala iz 7. člena ZVRK,
- stroške odprtja, vodenja in zaprtja posebnega transakcijskega računa in
- druge sorodne stroške, ki so nastali izključno zaradi dejanj referendumske kampanje.

Za stroške referendumske kampanje se štejejo vsi navedeni stroški, ne glede na to, kdaj so bili plačani in kdaj so bili sklenjeni posli v zvezi s posameznimi dejanji referendumske kampanje, če se stroški in posli nanašajo na obdobje referendumske kampanje¹⁴.

Pri preverjanju pravilnosti izkazovanja porabljenih sredstev in pravilnosti porabe sredstev za referendumsko kampanjo smo pri vsakem strošku, vključno s popusti ali oprostitvami plačil, preizkusili njegov obstoj in točnost ter skladnost z določili ZVRK in ZPolS.

¹⁰ Šesti odstavek 21. člena ZPolS v povezavi s 14. členom ZVRK.

¹¹ Tretji odstavek 1. člena ZVRK.

¹² Prvi odstavek 2. člena ZVRK.

¹³ Drugi odstavek 15. člena ZVRK.

¹⁴ Šesti odstavek 15. člena ZVRK.

2. UGOTOVITVE

Stranka LDS je predložila računskemu sodišču poročilo o referendumski kampanji, ne da bi posebni račun zaprla. Posebni račun bi morala v skladu z 16. členom ZVRK zapreti najkasneje v štirih mesecih po dnevu glasovanja, to je do 12. 4. 2011. Najkasneje v petnajstih dneh po zaprtju posebnega računa pa bi morala predložiti računskemu sodišču poročilo o referendumski kampanji, česar ni storila, zato je ravnala v neskladju z 18. členom ZVRK.

Pojasnilo stranke LDS

Stranka LDS ni pravočasno zaprla posebnega računa, ker je zaradi neugodne gospodarske situacije težko in v manjšem obsegu, kot je načrtovala in pridobivala donacije, redna sredstva stranke pa niso zadostovala za poplačilo vseh stroškov, ki so nastali z referendumsko kampanjo.

V poročilu je stranka LDS izkazala zbrana in porabljena sredstva, kot je prikazano v tabeli 1.

Tabela 1: Poročilo o referendumski kampanji stranke LDS

v evrih	
Vsebina	Zneski
I. SKUPNA VIŠINA ZBRANIH SREDSTEV (a + b + c)	0
a) prejeti prispevki	0
b) popusti	0
c) oprostitve plačil	0
d) skupni znesek prispevkov, ki presegajo trikratno povprečno bruto mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji za preteklo leto ¹⁵	0
II. POSOJILA, ki so odobrena organizatorju referendumске kampanje, če višina posojila presega trikratno povprečno bruto mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji za preteklo leto	0
III. ODLOŽENA PLAČILA organizatorju referendumске kampanje, če višina odloženega plačila presega trikratno povprečno bruto mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji za preteklo leto	0
IV. SKUPNA VIŠINA PORABLJENIH SREDSTEV (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6)	11.093
1) stroški oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov	0
2) stroški oblikovanja in objavljanja predreferendumskih oglaševalskih vsebin v medijih	0
3) stroški organizacije in izvedbe predreferendumskih shodov	147
4) stroški oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predreferendumskega materiala	10.946
5) stroški odprtja, vodenja in zaprtja posebnega transakcijskega računa	0
6) drugi sorodni stroški, ki so nastali izključno zaradi dejanj referendumске kampanje	0

Vir: poročilo o referendumski kampanji stranke LDS.

¹⁵ Povprečna bruto plača za obdobje od januarja do decembra 2009 je 1.438,96 evra (Poročilo o gibanju plač za december 2009; Uradni list RS, št. 12/10).

2.1 Pravilnost izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji

2.1.1 Pravilnost izkazanih zbranih sredstev

Stranka LDS je v poročilu o financiranju referendumske kampanje poročala, da ni zbrala sredstev za referendumsko kampanjo. Ugotovili smo, da do predložitve poročila o financiranju referendumske kampanje stranka LDS še ni zaprla posebnega računa za referendumsko kampanjo, in tudi ni zbrala sredstev ter poravnala stroškov referendumske kampanje. Ker stranka LDS posebnega računa, ki ga je odprla za financiranje referendumske kampanje o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija, še ni zaprla, v poročilu o financiranju referendumske kampanje navedeni zneski zbranih sredstev še niso dokončni, zato obstaja tveganje, da bodo pomembno drugačni, ko bodo zbrana potrebna sredstva za poplačilo obveznosti, česar pa z revizijo ni bilo mogoče preveriti.

2.1.2 Pravilnost izkazanih porabljenih sredstev

Stranka LDS je v poročilu o financiranju referendumske kampanje poročala, da je porabila 11.092,76 evra.

Ugotovili smo, da stranka LDS stroškov, ki jih je navedla med porabljenimi sredstvi za referendumsko kampanjo, še ni poravnala, saj do predložitve poročila o financiranju referendumske kampanje še ni zbrala sredstev za poplačilo računov in tudi ni zaprla posebnega računa za referendumsko kampanjo. Na podlagi dejstva, da stranka LDS, preden je poslala poročilo o referendumski kampanji, ni zaprla računa, obstaja tudi tveganje, da v poročilu niso izkazani vsi nastali stroški referendumske kampanje, česar pa z revizijo ni bilo mogoče preveriti.

2.2 Pravilnost zbiranja in porabe sredstev za referendumsko kampanjo

2.2.1 Pravilnost zbiranja sredstev

S preizkušanjem pravilnosti zbranih sredstev v poročilu o referendumski kampanji smo ugotovili, da stranka na posebnem računu v roku za zaprtje računa ni zbrala sredstev za plačilo nastalih stroškov referendumske kampanje. Stranka LDS je s tem kršila določila prvega odstavka 16. člena ZVRK, ki določa, da je organizator referendumske kampanje dolžan zapreti posebni račun za referendumsko kampanjo najkasneje v štirih mesecih po dnevu glasovanja in da mora organizator kampanje vsa sredstva za poravnavo stroškov referendumske kampanje zbrati na posebnem računu.

2.2.2 Pravilnost porabe sredstev

S preizkušanjem pravilnosti porabljenih sredstev v poročilu o referendumski kampanji smo ugotovili, da stranka s posebnega računa v roku za zaprtje računa ni poravnala nastalih stroškov referendumske kampanje. Stranka LDS je s tem kršila določila prvega odstavka 16. člena ZVRK, ki določa, da je organizator referendumske kampanje dolžan zapreti posebni račun za referendumsko kampanjo najkasneje v štirih mesecih po dnevu glasovanja in da mora organizator kampanje vse nastale stroške referendumske kampanje poravnati s posebnega računa.

3. MNENJE

Revidirali smo pravilnost financiranja referendumske kampanje za zakonodajni referendum o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija v letu 2010, ki jo je organizirala stranka Liberalna demokracija Slovenije.

3.1 Mnenje o pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji

Zavrnitev mnenja

Stranka Liberalna demokracija Slovenije ni zaprla posebnega računa za referendumsko kampanjo. Navedeni zneski zbranih sredstev še niso dokončni, zato obstaja tveganje, da bodo pomembno drugačni, ko bodo zbrana potrebna sredstva za poplačilo obveznosti, prav tako obstaja tudi tveganje, da v poročilu niso izkazani vsi nastali stroški referendumske kampanje. Omejitve prevladujoče vplivajo na izkazovanje zneskov v poročilu o referendumski kampanji. Za nastalo omejitev pri obsegu revidiranja je odgovoren revidiranec.

Menimo, da zaradi navedb v prejšnjem odstavku, ni bilo mogoče pridobiti revizijskih dokazov v takšnem obsegu, kot smo načrtovali in jih šteli za potrebno, zato o pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o referendumski kampanji stranke Liberalna demokracija Slovenije ni mogoče izreči mnenja.

3.2 Mnenje o pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za referendumsko kampanjo

Negativno mnenje

Ugotovili smo, da stranka Liberalna demokracija Slovenije pri zbiranju in porabi sredstev za referendumsko kampanjo o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija v roku za zaprtje posebnega računa na posebnem računu ni zbrala sredstev za referendumsko kampanjo in z njega ni poravnala nastalih stroškov referendumske kampanje.

Menimo, da je stranka Liberalna demokracija Slovenije zaradi ugotovljenih nepravilnosti pri zbiranju in porabi sredstev za referendumsko kampanjo o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija ravnala v pomembnem neskladju z Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Številka: 325-8/2011/35
Ljubljana, 11. oktobra 2011

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Poslano:

1. stranki Liberalna demokracija Slovenije, priporočeno;
2. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
3. arhivu, tu.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia

Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office

Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

